

Bogár László: Van-e orvosság?

2018 december 10. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

A békének álcázott háború fegyverei sokkal veszélyesebbek.

„Contra vim mortis non est medicamen in hortis”, vagyis halál ellen nincs orvosság a kertekben, tartja a latin mondás.

És valóban, minden él? bevégzi egyszer földi pályáját, de nem mindegy, hogy mikor és miként. Mi, magyarok most már jó ideje nem igazán jeleskedünk abbéli törekvésünkben, hogy minél hosszabb és testi-lelki egészségben minél inkább b?velked? id?t töltsünk el e földi világban.

Err?l tanúskodnak a Demográfiai Portré legújabb kiadásának elszomorító adatsorai. Most, hogy kiderülni látszik, az 1980 utáni négy évtized során több mint egymillióval több magyar halt meg, mint amennyi megszületett, érdemes alaposabban szemügyre venni ezt a szívszorító, ám a nemzet hosszú távú jöv?je szempontjából dönt? jelent?ség? kérdést. A magyar halálozási ráták ötven évvel ezel?tt, a hatvanas évek végén, a hetvenes évek elején nemzetközi összehasonlításban nem voltak rosszak, a magyar férfiak mortalitási mutatói például nagyjából azonosak voltak az osztrák adatokkal, és alig maradtak el a leggazdagabb nyugat-európai országokétól.

Az ezt követ? közel három évtized azonban éppen a férfiak körében hozott, békeid?ben annak el?tte soha nem tapasztalt romlást. Békeid?ben, mondom, pedig talán csak arról van szó, hogy megváltozott a háborúk természete, és a hatvanas évek végét?l, mondjuk, például 1968-tól olyan, látszólag kedvez? folyamatok kezd?dtek el, amelyekr?l csak jóval kés?bb derült ki, hogy pusztító id?k eljövetelét jelezték. (Vitézy László híres dokumentumfilmje, amely a Békeid? címet viselte, éppen arról szólt, hogy a békének álcázott háború fegyverei sokkal veszélyesebbek lehetnek, mint a valódi, véres háborúkban használatosak.)

Az 1970 és 1995 közötti negyedszázad során például a magyar mez?gazdaságban a termésátlagok megduplázódtak, ami nemzetközi összehasonlításban is szép eredménynek számított. Ám, ha ehhez azt is hozzátesszük, hogy ezt a szép eredményt tizenhétszeres üzemanyag-felhasználással (gépesítés) és negyvennégyszeres vegyszerfelhasználással (kemizálás) értük el, akkor már látható a „csökken? határhaszon” elvének drámai megmutatkozása. És ha azt is figyelembe vesszük, márpedig ezt is a szép eredmények „költségei” között kellene elszámolnunk, hogy mindeközben a középkorú falusi férfiak rákhalálozása olyan mértékben, már-már járványos mértékben emelkedett, ami példátlan a nemzetközi rákregiszter történetében, akkor válik igazán érthet?vé e máig sem igazán feltárt dráma mélyszerkezete.

Galgóczi Erzsébet, aki a korszak legért?bb és legtehetségesebb krónikása volt, 1981-ben jelentette meg err?l a drámáról szóló kisregényeit Ez a hét még nehéz lesz címmel. Galgóczi és a magyar társadalom nagy része is sejtette azonban, hogy nemcsak „ez a hét” lesz nehéz, hanem az a több mint kétezer is, ami 1968 után következett. A magyarok születéskor várható élettartama, f?ként a férfiak esetében, ett?l kedve egészen a kilencvenes évek közepéig egyre inkább „elkanyarodik” a nyugati országok trendjeit?l, és óriási eltérés alakul ki. Mivel szerencsére a magyar n?k nem rontják ilyen mértékben relatív helyzetüket, így a magyar férfiak és n?k közötti távolság soha nem tapasztalt méret?re növekszik. A huszadik század els? felében átlagosan alig három évvel éltek tovább a magyar n?k, mint a magyar férfiak, ám 1970-ben a különbség már hat év, 1995-ben pedig meghaladja a kilenc évet, igaz, mostanában már újra a hathoz közelít. Magyarország halálozási mutatói tehát, f?ként a férfiaknak köszönhet?en Európa legrosszabb helyzetben lév? országává tettek/tesznek minket. Utánunk már általában csak a Balkán országai, a balti államok és a szovjet utódállamok következnek.

Igaz a kilencvenes évek végét?l kezdve reménykelt? változások kezd?dtek el, de ez mindmáig nem nagyon volt elégséges a hatalmassá n?tt történelmi hátrányunk behozására. Ráadásul a magyar férfiak halálozási mutatóinak és így születéskor várható élettartamának növekedése mögött igen jelent?s szórás húzódik meg. A legalacsonyabb és a legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkez? magyar férfiak harmincéves kor feletti várható életéveit tekintve tizenhárom év a különbség. Ha egy férfi a XII. kerület legelegánsabb villáinak egyikében születik, átlagosan tizenhét évvel él tovább, mint az a honfitársa, aki a nyolcadik kerületben éli életét.

A legszomorúbb az, hogy a Demográfiai Portré szerint nagyon sok halálok valójában elkerülhet? lenne, vagyis sokan olyan betegségekbe halnak bele, amelyek megel?zhet?ek és/vagy kezelhet?ek lennének. Az OECD számítása szerint Magyarországon százezer lakosra ötezer-ötvenhat elveszített év jutott, vagyis ennyi évvel élhettek volna tovább emberek, ha egészségesebb az életmódjuk. Mindez arra is felhívja a figyelmet, hogy, bár az anyagi gazdagság, például az egy f?re jutó nemzeti jövedelem növeli a hosszabb és egészségesebb élet esélyét, de nem feltétlenül függvényszer? módon. A nemzetközi összehasonlítások alapján például mi, magyarok anyagi gazdagságunk adott szintjéhez képest rosszabb egészséggel, alacsonyabb születéskor várható élettartammal és magasabb halálozási arányszámokkal rendelkezünk. Ezek a nemzetközi összehasonlító elemzések arra is

rámutatnak, hogy egy nemzet egészségét az egészségügyi intézményrendszer csak kisebb részben határozza meg.

Az életmód, mi több létmód, a legf?bb talapzata minden emberi közösségnek. A keleti bölcsesség azt tartja, ha változást akarsz, a változás légy te magad. Ha emberségesebb életet akarunk, alapvet? változásokra van szükség egészségünk értelmezésében és újrateremtésében.

Bogár László - www.magyarhirlap.hu

Tisztelt olvasók!
Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: https://twitter.com/syracuse73. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló